

KIRJALLINEN KYSYMYS 701/2000 vp

Eläinsuojelusäännösten noudattaminen turkistarhoilla

Eduskunnan puhemiehelle

Melko tuoreen tutkimuksen mukaan Suomen turkistarhoilla noudatetaan eläinsuojelumääräyksiä todella heikosti. Länsi-Suomen lääninhallituksen Vaasan yksikön tekemän tutkimuksen mukaan 70 prosenttia tarhoista ei ole toiminnassaan noudattanut edes lainsäädännön asettamia minimivaatimuksia.

Tutkimuksen mukaan joka toiselta turkistarhalta puuttuvat määräysten mukaiset eläinten lepohylyt, vaikka hyllyjä koskeva määräys tuli voimaan jo vuonna 1992. Lähes joka kymmenennellä tarhalla eläimille ei anneta päivittäin vettä. Joillain minkkitarhoilla eläimiä tapetaan edelleen niskat murtamalla, vaikka ko. tappotapa kiellettiin jo viisi vuotta sitten. Osassa tarhoista siitoskettuja pidetään häkeissä, joissa on ainoastaan metallinen pohjaverkko, vaikka tämä on ollut kiellettyä jo 15 vuotta.

Eläinsuojelumääräyksiin suhtaudutaan useilla tarhoilla varsin välinpitämättömästi. On käsittämätöntä, ettei tarhoilla noudateta määräyksiä vielä vuosienkaan päästä niiden voimaantulosta. Tämä on erittäin vakavaa varsinkin, kun koko elinkeino on jo perusteiltaan kietteisesti kysenalainen. Vähimmäisvaatimuksena tulee olla, että valvonta toimii niin, etteivät tällaiset laiminlyönnit ole mahdollisia.

EU:n alueella on keskusteltu turkistarhauksen kieltämisestä kokonaan. Keskustelu on perustunut Englannin hankkeeseen tarhauksen kieltämi-

seksi alueellaan. Tähän mennessä Suomi on suhtautunut kielteisesti ajatukseen.

Suomen olisi kuitenkin perusteltua harkita kantaansa uudelleen. Jos on mahdollista, että vuosia voimassa olleita eläinsuojelun vähimmäisvaatimuksia ei maassamme noudateta, olisi järkevää asettaa uudeksi tavoitteeksi turkistarhauksen lopettaminen kokonaan maassamme ja unionin alueella siirtymäajan kuluessa. Samaan aikaan on varmistettava, että olemassa olevia määräyksiä noudatetaan siirtymäajalla niin, että turkiseläinten epäeettisiä kärsimyksiä edes tältä osin helpotetaan.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten on mahdollista, että suurella osalla turkistarhoista ei ole noudatettu eläinsuojelumääräyksiä, jotka ovat olleet voimassa jo useiden vuosien ajan,

mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen määräysten noudattamisen tarhoilla ja

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin turkistarhauksen kieltämiseksi maassamme ja Euroopan unionin alueella?

KK 701/2000 vp — Pia Viitanen /sd

Helsingissä 19 päivänä syyskuuta 2000

Pia Viitanen /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Pia Viitanen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 701/2000 vp:

Miten on mahdollista, että suurella osalla turkistarhoista ei ole noudatettu eläinsuojelumääräyksiä, jotka ovat olleet voimassa jo useiden vuosien ajan,

mitä hallitus aikoo tehdä varmistaakseen määräysten noudattamisen tarhoilla ja

aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin turkistarhauksen kieltämiseksi maassamme ja Euroopan unionin alueella?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Eläinten pitoa, hoitoa, kohtelua ja käsittelyä koskevista yleisistä vaatimuksista on säädetty eläinsuojelulaissa (247/1996) ja eläinsuojeluasetuksessa (396/1996). Turkiseläinten pidolle asetetuista hyvinvointivaatimuksista on lisäksi säädetty maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (MMMp 16/EEO/1999), joka sisältää Euroopan neuvoston tuotantoeläinten suojelua koskevan sopimuksen asettamat turkiseläinten pitoa koskevat eläinsuojelumääräykset. Edellä mainituissa turkiseläinten hyvinvointia koskevissa vaatimuksissa on eläinten tiloja, eläinten hoitoon ja käsittelyyn käytettäviä laitteita ja välineitä, eläinten hyvinvoinnista huolehtimista ja tarkastamista, käsittelyä, juottoa ja ruokintaa sekä lisääntymistä koskevia yksityiskohtaisia määräyksiä. Tuotantoeläinten lopettamiselle asetetuista vaati-

muksista on säädetty maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (MMMp 18/EEO/1996).

Eläinsuojelulain 4 luvussa on säädetty eläinsuojelun valvonnasta sekä niistä toimenpiteistä, joihin tarkastuksissa ilmenneiden epäkohtien perusteella voidaan ryhtyä. Lain 39 §:n mukaan eläinsuojeluviranomaisilla on oikeus suorittaa tarkastus, mikäli on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan, käytetään tai kuljetetaan eläinsuojelusäädösten vastaisesti. Tarkastusoikeus on kyseisessä lainkohdassa tarkasti rajattu eikä oikeuta tekemään eläinsuojelutarkastuksia turkistarhoilla tai missään muussakaan tuotantoeläinyksikössä ilman edeltävää epäilyä eläinsuojelulainsäädännön vastaisesta toiminnasta. Lain 48 § antaa kuitenkin mahdollisuuden maa- ja metsätalousministeriön tai lääninhallituksen määräyksestä tehdä selvityksiä ja tutkimuksia sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamistarkoituksessa. Tarkastuksen voi tällöin tehdä ilman edeltävää epäilyä eläinsuojelurikkomuksista.

Jos tarkastuksessa havaitaan, että eläinsuojelusäädöksiä on rikottu, tarkastuksen tekijä voi eläinsuojelulain 42 §:n mukaan kieltää eläimen omistajaa jatkamasta tai toistamasta säädösten vastaista menettelyä tai määrätä tämän täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Jos eläinsuojelulliset syyt niin vaativat, voi eläinsuojeluviranomainen ryhtyä 44 §:n mukaisesti välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Läninhallitus voi tarvittaessa tehostaa eläinsuojeluviranomaisen antamaa määräystä tai kieltoa uhkasakolla.

Länsi-Suomen lääninhallitus antoi kunnan-eläinlääkäreille eläinsuojelulain 48 §:n mukaisen määräyksen suorittaa syksyn 1999 ja talven 2000 aikana eläinsuojelutarkastukset 101:lle sa-

tunnaisotannalla valitulle turkistarhalle. Niille tarhoille, joissa tarkastusten perusteella havaittiin eläinsuojelusäädösten vastaista menettelyä, on annettu määräys korjata epäkohdat määräajassa. Määräajan jälkeen kunnaneläinlääkärit tekevät määräyksen saaneille tarhoille uusintatarkastuksen.

Tarkastusten perusteella laaditun raportin sekä tarhoilla ilmenneiden eläinsuojelullisten epäkohtien johdosta maa- ja metsätalousministeriö on kehottanut kaikkia maan lääninhallituksia tehostamaan alueellaan sijaitsevien turkistarhojen eläinsuojelusäädösten noudattamisen valvontaa sekä varmistumaan siitä, että kaikki tarhaajat ovat selvillä turkiseläinten hyvinvointia koskevista vaatimuksista. Ministeriö on lisäksi ollut yhteydessä turkiseläinten kasvattajiin ja heidän yhdistyksiinsä siinä tarkoituksessa, että nämä omalta osaltaan vaikuttaisivat siihen, että eläinsuojelullinen tilanne turkistarhoilla saadaan vastaamaan lainsäädännön asettamia vaatimuksia. Euroopan yhteisö edellyttää, että jäsenmaat suorittavat ilman epäilyä eläinsuojelusäädösten rikkomisesta eläinsuojelutarkastuksia tuotantoeläintiloille. Tänä vuonna on tavoitteena tarkastaa noin 5 % maamme turkistarhoista. Ministeriö on havaittujen epäkohtien johdosta päättänyt nostaa ensi vuonna tehtävien tarkastusten määrää huomattavasti nykyisestä, jotta eläinsuojelu-

määräysten noudattaminen ja valvonta turkistarhoilla entisestään tehostuu.

Euroopan yhteisön komission asettama tieteellinen komitea valmistelee turkiseläinten hyvinvointia koskevaa raporttia, jonka pohjalta komissio tulee laatimaan ehdotuksen turkiseläinten pittoa koskevaksi direktiiviksi. Direktiivissä tullaan ottamaan huomioon viimeisin tieto, joka on saatu turkiseläinten tärkeitä perustarpeita, kuten käyttäytymistä ja eläinten yleistä hyvinvointia koskevista tutkimuksista. Direktiivin hyväksymisen myötä myös Suomen turkistarhasta koskevat säädökset tulevat muuttumaan vastaavasti. Suomessa on tällä hetkellä noin 2 000 turkistarhaa, jotka työllistävät suoraan tai välillisesti lähes 10 000 ihmistä. Turkistarhauksella elinkeinona on maassamme siten merkitystä maaseudun työllistäjänä ja vientitulojen tuojana. Eläinsuojelusäädöksillä voidaan turvata turkiseläinten hyvinvointi jo nykyisinkin eikä elinkeinon harjoittamiseen sinällään ole tarvetta puuttua. Turkistarhauksen kieltäminen EU:n alueella johtaisi siihen, että toiminta siirtyisi EU:n ulkopuolelle valtioihin, joissa eläinten hyvinvointiin ei kiinnitetä vastaavaa huomiota. Eläinsuojeluviranomaiset tulevat jatkossakin puuttumaan valvonnan esiin tuomiin eläinsuojelullisiin epäkohtiin ja eläinsuojelusäädösten rikkomisiin siten kuin eläinsuojelulaissa on säädetty.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2000

Maa- ja metsätalousministeri Kalevi Hemilä

Till riksdagens talman

I det syfte 27 § riksdagens arbetsordning anger har Ni, Fru talman, till behöriga medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsledamot Pia Viitanen /sd undertecknade skriftliga spörsmål SS 701/2000 rd:

Hur är det möjligt att en stor del av pälsdjursfarmerna inte följt de bestämmelser om djurskydd som varit i kraft under flera år,

hur ämnar regeringen säkra att bestämmelserna följs på farmerna och

ämnar regeringen vidta åtgärder för att förbjuda pälsdjurshållning i vårt land och på Europeiska unionens område?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Bestämmelser om allmänna krav på djurhållning samt skötsel, bemötande och hantering av djur finns i djurskyddslagen (247/1996) och i djurskyddsförordningen (396/1996). Om de krav som ställs på pälsdjurens välbefinnande finns det dessutom bestämmelser i jord- och skogsbruksministeriets beslut (JSMb 18/VLA/1999), som innehåller de djurskyddsbestämmelser om pälsdjurshållning som finns i Europeiska unionens råds avtal om skydd av animalieproduktionens djur. De nyss nämnda kraven på pälsdjurens välbefinnande innehåller detaljerade bestämmelser om djurens utrymmen, anordningar och redskap som används vid hanteringen och skötseln av djuren, omsorg om och kontroller av djurens välbefinnande, hantering, vattning och utfodring samt reproduktion. Bestämmelser om kraven vid avlivning av animalieproduktionsdjur finns i

jord- och skogsbruksministeriets beslut (JSMb 18/VLA/1996).

I 4 kap. djurskyddslagen finns bestämmelser om övervakning av djurskyddet och om de åtgärder som kan vidtas om det framkommit några missförhållanden under inspektionerna. Enligt 39 § har djurskyddsmyndigheterna rätt att verkställa en inspektion om det finns anledning att misstänka att ett djur sköts, behandlas, används eller transporteras i strid med djurskyddsbestämmelserna. Rätten att utföra inspektioner är tydligt avgränsad i lagrummet i fråga och ger inte rätt att utföra djurskyddskontroller på en pälsdjursfarm eller vid någon annan enhet för animalieproduktion utan att det finns misstankar om att verksamheten står i strid med djurskyddslagstiftningen. 48 § djurskyddslagen ger emellertid möjlighet att på förordnande av jord- och skogsbruksministeriet eller länsstyrelsen utföra utredningar och undersökningar i sådana djurhållningsenheter där djur hålls för idkande av näring. En inspektion kan alltså göras utan att den föregåtts av misstanke om brott mot djurskyddslagen.

Om ett brott mot djurskyddsbestämmelserna uppdagas vid inspektionen, kan den som utfört inspektionen enligt 42 § djurskyddslagen förbjuda djurets ägare att fortsätta med eller upprepa det förfarande som strider mot bestämmelserna och ålägga denne att fullgöra sin skyldighet inom utsatt tid. Om det behövs av djurskyddsskäl kan djurskyddsmyndigheten i enlighet med 44 § vidta omedelbara åtgärder för att trygga ett djurs välbefinnande. Länsstyrelsen kan vid behov förena ett åläggande eller ett förbud med vite.

Västra Finlands länsstyrelse förordnade i enlighet med bestämmelserna i 48 § djurskyddslagen kommunalveterinärerna att utföra djur-

skyddskontroller under hösten 1999 och våren 2000 på 101 slumpmässigt utvalda farmer. De farmer, där man vid inspektionerna upptäckt förfaranden som strider mot djurskyddsbestämmelserna, har ålagts att åtgärda missförhållandena inom utsatt tid. Efter detta utför besiktningsveterinären på nytt en inspektion vid de farmer som tilldelats anmärkningar.

Med anledning av den rapport som gjorts utgående från inspektionerna och med anledning av de missförhållanden som upptäckts inom djurskyddet har jord- och skogsbruksministeriet uppmanat länsstyrelserna i hela landet att på sina respektive områden effektivisera övervakningen av hur djurskyddsbestämmelserna följs i pälsdjursfarmerna samt att försäkra sig om att alla pälsdjursfarmare är på det klara med vilka krav som ställs på pälsdjurens välbefinnande. Ministeriet har dessutom varit i kontakt med pälsdjursuppfödare och de organisationer de tillhör i syfte att försäkra sig om att dessa för sin del medverkar till att djurskyddet på pälsdjursfarmerna skall motsvara de krav som ställs i lagstiftningen. Europeiska gemenskapen förutsätter att medlemsländerna skall utföra djurskyddskontroller vid animalieproduktionsenheter för att se om det förekommit brott mot djurskyddsbestämmelserna utan att det funnits någon misstanke om detta. Målet är att i år inspektera ca 5 % av landets pälsdjursfarmer. Ministeriet har p.g.a. de missförhållanden som framkommit beslutat att nästa år väsentligt utöka antalet inspektioner jämfört med

det nuvarande antalet för att djurskyddsbestämmelserna skall följas och övervakas ännu effektivare på pälsdjursfarmerna.

Den vetenskapliga kommitté som Europeiska gemenskapens kommission tillsatt förbereder en rapport om pälsdjurens välbefinnande, och utgående från denna kommer kommissionen att utarbeta ett direktiv om pälsdjurshållning. I direktivet kommer man att beakta de senaste uppgifterna om pälsdjurens grundläggande behov som framkommit i undersökningar om djurens beteende och allmänna välbefinnande. Då direktivet godkänts kommer också de finländska bestämmelserna om pälsdjurshållning att ändras så de motsvarar direktivet. I Finland finns det för tillfället 2 000 pälsdjursfarmer, som direkt eller indirekt sysselsätter nästan 10 000 människor. Pälsdjurshållningen som näringsgren har i vårt land alltså en stor betydelse för sysselsättningen på landsbygden och för exportinkomsterna.

Genom djurskyddsbestämmelserna kan pälsdjurens välbefinnande säkras redan nu och det finns ingen anledning att blanda sig i utöandet av denna näringsgren. Att förbjuda pälsdjurshållningen på EU:s område skulle leda till att verksamheten flyttades till stater som står utanför EU och där det inte fästs lika stor vikt vid djurens välbefinnande. Djurskyddsmyndigheterna kommer på det sätt som lagen anger även i fortsättningen att ingripa i de missförhållanden i djurskyddet och i de brott mot djurskyddsbestämmelserna som framkommer under inspektionerna.

Helsingfors den 10 oktober 2000

Jord- och skogsbruksminister Kalevi Hemilä